

Om Forskning og revisjon

Kyrre Kjellevoid (28) er mottaker av Revisorforeningens doktorgradsstipend og har nettopp påbegynt andre året av sin doktorgrad i revisjon og finansregnskap ved Norges Handelshøyskole. For tiden er han på forskningsopphold ved University of Alabama i Tuscaloosa (USA) der han forsker på revisjonen av virkelige verdier og bruken av verdsettelsesspesialister. I denne spalten vil han presentere relevante forskningsfunn fra inn- og utland i et forsøk på å gjøre forskningen mer tilgjengelig for praktiserende revisorer.

Brede dollarglis blant forskerstaben

Mens regnskaps- og revisjonsforskning må regnes som en minoritet i det norske fagmiljøet i bedriftsøkonomi, er rollene snudd på hodet i USA. Årsaken til det er trolig sammensatt, men private universiteter prioriterer gjerne det som gir mest penger i kassen, og det har lenge vært lønnsomt å utdanne regnskaps- og revisjonsstudenter. Det har gjort det mulig å bygge opp store regnskapsinstitutter, selv på mindre universiteter i USA.

I likhet med i Norge, er profesjonen også en aktiv støttespiller til forskningen. AICPA (*American Institute of Certified Public Accountants*) har med sitt *Center for Audit Quality* bidratt til å gjøre revisjons-selskapene mer åpne for forskning og bidrar med forskningsmidler til både nye og mer etablerte forskere. Myndighetene stiller også ivrig opp på forskningens side, og både PCAOB og SEC støtter forskningsprosjekter. At forskning tas på alvor, i hvert fall i debatter om nye regnskaps- og revisjonsstandarder, er svært motiverende.

Knapphet på doktogradstipendiater har drevet opp lønningene til akademiske ansatte i regnskap og revisjon til et nivå som er konkurransedyktig med næringslivet. Med avlevert doktorgrad vil stipendiater i USA møte et arbeidsmarked som trenger dem sårt, og mange går rett til såkalte «tenure-track»-posisjoner ved et annet universitet (det er normal praksis ikke å ansette sine egne kandidater for å hindre akademisk innavl). Noen helt oversiktlig lønnsstatistikk finnes ikke, men tilgjengelige tall fra undersøkelser som er gjort, tyder på at årslønnen ligger mellom 180 000–220 000 dollar i året. Er man så heldig å bli professor, kan man vente seg hele 100 000 dollar mer i året.

I sum er det mye som gjør arbeidsmarkedet for regnskaps- og revisjonsforskere i USA attraktivt. På den annen side har man i USA lengre arbeidsdager og større krav til å publisere ny forskning jevnlig.

Kan det være at selskaper benytter seg av estimators subjektivitet og usikkerhet til sin fordel?

Det er sjelden man tjener mer ved å jobbe mindre.

Les videre på www.byuaccounting.net. Her finnes mange forskjellige rangeringer over ulike revisjons- og forskningsprogram på universiteter og høyskoler i hele verden.

De vanskelige derivatene

Virkelige verdier ser ut til å ha kommet for å bli. I forrige blogginnlegg diskuterte jeg studier som viser hvor vanskelig det er for revisor å revidere dem. Spesielt har estimatene som befinner seg i nivå 3 på IFRS 13s hierarki vist seg utfordrende i praksis. Forskere har lenge stilt spørsmål med hvorvidt selskaper benytter seg av nivå 3-estimatenes subjektivitet og usikkerhet

til sin fordel, det være seg for såkalt «earnings management» eller inntektsstyring.

Derivater har fått et dårlig rykte. Ikke bare gjennom Warren Buffets gjentatte ytringer, men også fordi de er svært volatile og vanskelige å verdsette. Kathleen W. Hanley, Alan D. Jagolinzer og Stanislava Nikolova benyttet arkivdata og økonometriske teknikker for å undersøke hvorvidt selskaper strategisk manipulerer om et derivat skal høre hjemme på nivå 2 eller 3 i IFRS 13s hierarki, og hvorvidt de benytter seg av subjektiviteten og usikkerheten i derivatet til å blåse opp verdien. Sistnevnte er et vanskelig spørsmål å besvare, siden usikkerheten og subjektiviteten nettopp gjør at man ikke kan enes om hva som er en objektiv riktig verdi og dermed har man ikke en benchmark å måle etter.

Forfatterne forsøker å omgå dette ved å benytte seg av en proxy. De lar den «sanne verdien» på et derivat være typetallet på derivatet slik det er verdsatt av alle selskaper som har den på samme tidspunkt. Avviket fra denne verdien anses som en strategisk verdsettelse. Populasjonen til studiet er amerikanske forsikrings-selskaper, og datagrunnlaget er samlet inn av forfatterne. De kalkulerer benchmarken til en rekke ulike derivater som forklart ovenfor.

Studien presenterer flere interessante observasjoner:

- Selskaper som har valgt å verdsette et derivat på nivå 3, når de fleste selskapene har valgt nivå 2, har verdsatt derivatet markant høyest.
- De finner at selskaper som har verdsatt derivatet selv, har verdsatt det markant høyere enn de som har benyttet ekstern prisingstjeneste, uavhengig av hvilket IFRS-13 nivå det er verdsatt på.
- Sammenhengen mellom at selskapet verdsetter estimatet selv og avviket fra typetallet, er sterkest for børsnoterte forsikrings-selskaper som rapporterer derivatet på nivå 2. Man kan spekulere

En studie viser at det kan være lurt av partner å skape en lagorientert lederstil på revisjonsteamet.

- på om de gjør dette for å omgå investorer påviste bekymring for nivå 3-estimer.
- Valget om å estimere verdien på derivatet selv, korrelerer med en rekke regulatoriske faktorer der verdien på estimatet har betydning.

I sum stiller studien en rekke interessante spørsmål. Uheldigvis kan vi ikke utelukke at verdien på derivatet svinger av andre grunner, men retningen på variasjonen i derivatverdiene bør være motivasjon nok til å studere fenomenet nærmere. Earnings management går ikke av moten.

Les videre: Hanley, Jagolinzer og Nikolova (2017).

Viktigheten av å se alle ansatte

Bistanden fra alle deler av revisjonsteamet er nødvendig for at revisjonsstandarder skal følges og for å holde risikoen for at regnskapet ikke gir et rettviseende bilde til et minimum. Hvordan man kan tilrette-

legge for bedre informasjonsdeling mellom de ulike hierarkiske nivåene i revisjonsteamet, er et forskningsspørsmål av stor betydning.

Under revisjonen kan man risikere at ansatte holder mistanker og/eller oppfatninger for seg selv for å hindre at de selv fremstår i dårlig lys og slipper negative tilbakemeldinger. En ny studie viser hvor viktig kommunikasjonen til både partner og mellomlederne på revisjonsteamet er for kvaliteten som leveres på oppdraget.

Fle eksperimentert gjennomført av Mark W. Nelson, Chad A. Proell og Amy E. Randel indikerer at revisorer vil kunne være forsiktige med å luften tanker som strider mot nærmeste leders fokus på oppdraget. De fant at når teamleder har kommunisert at fokuset er å minimere kostnader på klienten, vil revisormedarbeidere trolig være mer forsiktige med å kommunisere forhold som kan øke revisjonskvaliteten, men samtidige bringe med seg økte kostnader. Dette kan få store konsekvenser

hvis forhold ved klientens finansielle rapportering som burde vært oppdaget, ikke blir det.

I tillegg viser den samme studien at det kan være lurt av partner å skape en lagorientert lederstil på revisjonsteamet. Det vil si at partner må vektlegge teamets felles prestasjoner og identitet, fremfor å fokusere på enkeltindivider og deres bidrag. Slik lagorientert lederstil vil kunne lede til at flere tar ordet og kommer med synspunkter, uavhengig av hva slags fokus nærmeste leder har.

Det er selsagt nødvendig med flere studier for å forstå bedre hvordan lederstil og lederkommunikasjon henger sammen med revisjonskvalitet. Argumentene ovenfor når det gjelder praktiserende revisorer, forutsetter også at man ønsker å maksimere revisjonskvaliteten på oppdraget.

Les videre: Nelson, Proell og Randel (2016).